

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 54/14
V Luxembourg, 8. aprila 2014

Sodba v združenih zadevah C-293/12 in C-594/12
Digital Rights Ireland ter Seitlinger in drugi

Sodišče je Direktivo o hrambi podatkov razglasilo za neveljavno

Pomeni širok in posebno hud poseg v temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in do varstva osebnih podatkov, ne da bi bilo to poseganje omejeno na najnujnejše

Glavni cilj Direktive o hrambi podatkov¹ je usklajevanje predpisov držav članic o hrambi nekaterih podatkov, ki jih pridobivajo ali obdelujejo ponudniki javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij. Tako je namenjena zagotavljanju dostopa do teh podatkov za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja in pregona hudih kaznivih dejanj, kot sta zlasti organizirani kriminal in terorizem. V Direktivi je tako določeno, da morajo zgoraj navedeni ponudniki hraniti podatke o prometu in lokaciji ter povezane podatke, potrebne za določitev naročnika ali uporabnika. Nasprotno pa ne dovoljuje hrambe vsebine komunikacij in pregledanih informacij.

High Court (višje sodišče, Irska) in Verfassungsgerichtshof (ustavno sodišče, Avstrija) Sodišče prosita za preizkus veljavnosti Direktive zlasti glede na dve temeljni pravici, ki sta zagotovljeni z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, in sicer glede na temeljno pravico do spoštovanja zasebnega življenja in glede na temeljno pravico do varstva osebnih podatkov.

High Court mora odločiti o sporu med irsko družbo Digital Rights in irskimi organi glede zakonitosti nacionalnih ukrepov v zvezi s hrambo podatkov o elektronskih komunikacijah. Verfassungsgerichtshof odloča o več pravnih sredstvih za oceno ustavnosti, ki so jih vložili Kärntner Landesregierung (vlada dežele Koroške) ter M. Seitlinger, C. Tschohl in 11.128 drugih vlagateljev. S temi pravnimi sredstvi se želi doseči razveljavitev nacionalnega predpisa, s katerim je bila Direktiva prenesena v avstrijsko pravo.

Sodišče je s sodbo z današnjega dne Direktivo razglasilo za neveljavno.²

Sodišče je najprej ugotovilo, da je mogoče na podlagi podatkov, ki naj se hranijo, zlasti (1) ugotoviti, s katero osebo in s katerim sredstvom je naročnik ali registrirani uporabnik komuniciral, (2) določiti čas komuniciranja in od kod je to potekalo ter (3) ugotoviti pogostost komuniciranja naročnika ali registriranega uporabnika s posameznimi osebami v danem obdobju. Ti podatki skupaj lahko zagotovijo zelo podrobne informacije o zasebnem življenju oseb, katerih podatki se hranijo, kot so vsakodnevne navade, stalno ali začasno prebivališče, dnevne in druge poti, dejavnosti, socialni stiki in obiskani družbeni krogi.

Sodišče je menilo, da **Direktiva z določitvijo, da se ti podatki hranijo, in z dovolitvijo dostopa pristojnih nacionalnih organov do njih posebno hudo posega v temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in do varstva osebnih podatkov.** Poleg tega to, da se podatki hranijo in naknadno uporabljajo, ne da bi bil naročnik ali registrirani uporabnik o tem obveščen, lahko pri zadevnih osebah vzbudi vtis, da je njihovo zasebno življenje pod nenehnim nadzorom.

¹ Direktiva 2006/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o hrambi podatkov, pridobljenih ali obdelanih v zvezi z zagotavljanjem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij, in spremembi Direktive 2002/58/ES (UL L 105, str. 54).

² Sodišče ni omejilo časovnih učinkov sodbe, zato razglasitev neveljavnosti učinkuje z dnem, ko je Direktiva začela veljati.

Sodišče je nato preizkusilo, ali je poseg v zadevni temeljni pravici upravičen.

Ugotovilo je, da **hramba podatkov**, ki je določena z Direktivo, **ne more ogroziti bistvene vsebine temeljnih pravic do spoštovanja zasebnega življenja in do varstva osebnih podatkov**. Direktiva namreč ne dovoljuje seznanitve z vsebino elektronskih komunikacij in določa, da morajo ponudniki storitev in omrežij spoštovati nekatera načela glede varovanja in varnosti podatkov.

Poleg tega je hramba podatkov z namenom njihovega morebitnega posredovanja pristojnim nacionalnim organom **dejansko v skladu s ciljem v splošnem interesu, ki je boj proti hudim kaznivim dejanjem in navsezadnje javna varnost**.

Vendar Sodišče meni, da je zakonodajalec Unije s sprejetjem Direktive o hrambi podatkov prekorachil meje, ki jih zahteva spoštovanje načela sorazmernosti.

Glede tega je Sodišče navedlo, da je zaradi, prvič, pomembne vloge, ki jo ima varstvo osebnih podatkov z vidika temeljne pravice do spoštovanja zasebnega življenja, ter, drugič, obsega in resnosti poseganja v to pravico, ki ga pomeni Direktiva, diskrecijska pravica zakonodajalca Unije manjša, tako da je treba opraviti strog nadzor.

Hrambo podatkov, ki se zahteva z Direktivo, je sicer mogoče obravnavati kot primerno za uresničitev cilja, ki mu ta sledi, vendar **široko in posebno resno poseganje te direktive v zadevni temeljni pravici ni dovolj zamejeno za zagotovitev, da bo to poseganje dejansko omejeno na najnujnejše**.

Direktiva namreč, prvič, na splošno pokriva vse posameznike, sredstva elektronske komunikacije in podatke o prometu **brez razlikovanja, omejitve ali izjeme** glede na cilj boja proti hudim kaznivim dejanjem.

Drugič, v Direktivi ni določeno nobeno objektivno merilo, na podlagi katerega bi bilo mogoče zagotoviti, da pristojni nacionalni organi **dostopajo do podatkov** in jih uporabljajo le za namene preprečevanja, odkrivanja in pregona kaznivih dejanj, ki se v primerjavi z obsegom in resnostjo poseganja v zadevni temeljni pravici lahko štejejo za dovolj huda, da lahko upravičijo to poseganje. Nasprotno, Direktiva vsebuje zgolj splošna sklicevanja na „huda kazniva dejanja“, kakor jih države članice opredeljujejo v svojih nacionalnih zakonodajah. Poleg tega v Direktivi niso določeni materialni in procesni pogoji, pod katerimi lahko pristojni nacionalni organi dostopajo do podatkov in jih naknadno uporabljajo. Dostop do podatkov zlasti ni pogojen s predhodnim nadzorom s strani sodišča ali neodvisnega upravnega organa.

Tretjič, v Direktivi je določeno vsaj šestmesečno **obdobje hrambe** podatkov, brez razlikovanja med vrstami podatkov na podlagi zadevnih oseb ali morebitne koristnosti podatkov glede na zastavljeni cilj. Poleg tega to obdobje traja vsaj šest mesecev in največ štiriindvajset mesecev, pri čemer v Direktivi niso pojasnjena objektivna merila, na podlagi katerih je treba določiti obdobje hrambe, da bi bilo to omejeno na najnujnejše.

Sodišče je poleg tega ugotovilo, da v Direktivi niso določena zadostna jamstva za zagotovitev učinkovitega varstva podatkov pred **nevarnostmi zlorabe** ter pred vsakršnim nezakonitim dostopom do teh podatkov in njihovo nezakonito uporabo. Med drugim je navedlo, da Direktiva ponudnikom storitev dovoljuje, da upoštevajo ekonomske vidike pri določanju stopnje varnosti, ki jo bodo izvajali (zlasti glede stroškov izvajanja varnostnih ukrepov), in da ne zagotavlja dokončnega uničenja podatkov po izteku obdobja hrambe.

Sodišče je nazadnje navedlo, da Direktiva **ne** določa, da se podatki **hranijo na ozemlju Unije**. Z Direktivo tako ni v celoti zagotovljen nadzor neodvisnega organa nad spoštovanjem zahtev za varstvo in varnost, kar se izrecno zahteva z Listino. Tak nadzor, ki se opravi na podlagi prava Unije, pa je bistveni element spoštovanja varstva oseb na področju obdelovanja osebnih podatkov.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so na spletnem mestu [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106